

264-121
۱۹۸-۱۲۱

IS TRIBUNAL

دیوان داری دعاوی ایران - ایالات متحدہ

121

ORIGINAL DOCUMENTS IN SAFE

Case No. 264

Date of filing: 12 Nov 86

** AWARD - Type of Award Final
- Date of Award 12 NOV 86
_____ pages in English 35 pages in Farsi

** DECISION - Date of Decision _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** CONCURRING OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** SEPARATE OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** DISSENTING OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** OTHER; Nature of document: _____
_____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

AWARD

Case No. 264

Chamber One

پرونده شماره ۲۶۴

شعبه یک

حکم شماره ۱-۲۶۴-۲۶۴

IRAN UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL	دادگاه داوری دعاوی ایران - ایالات متحده
ثبت شد - FILED	
Date	12 NOV 1986 ۱۳۶۵ / ۸ / ۲۱
No.	264

DUPLICATE
ORIGINAL
نسخه برابر اصل

هنری اف. تایکمن، اینکورپوریتد، و

کارنگی فاوندری اند ماشین کامپنی،

خواهانها،

- و -

شرکت شیشه همدان،

خوانده .

_____

حکم

_____

حاضران:

از طرف خواهانها:

آقای ریچارد جی. کوتاربا،

آقای تامس ا. برت،

وکلاي دعاوی

آقای آرچی ال. مک اینتایر،

آقای گری ام. لوکاس،

آقای جیمز ام. ووالدی،

نمایندگان هنری اف. تایکمن اینکورپوریتد

از طرف خواندگان :

آقای محمد کریم اشراق،

نماینده رابط دولت جمهوری اسلامی ایران

آقای اسداله نوری،

مشاور حقوقی نماینده رابط

آقای حسن غلامی،

دستیار نماینده رابط

دکتر جواد واحدی،

وکیل شرکت شیشه همدان

آقای فتح اله خلیلی،

نماینده شرکت شیشه همدان

سایر حاضران :

آقای دانیل ام. پرایس،

قائم مقام نماینده رابط دولت ایالات متحده آمریکا

یک - مقدمه

الف - سابقه امر

۱ - در چهاردهم ژانویه ۱۹۸۲ (۲۴ دی ماه ۱۳۶۰) خواهانها، هنری اف. تایکمن، اینکورپوریتد، ("تایکمن") و کارنگی فاوندری اند ماشین کامپنی ("کارنگی") ادعائی علیه خواننده، شرکت شیشه همدان ("شیشه همدان") در دیوان ثبت و مبلغ ۰۵/۴۳۵،۴۳۹،۷۳۹ دلار امریکا مطالبه نمودند. خواهانها حسب ادعا مبلغ مزبور را به موجب قراردادی طلبکارند که در رابطه با احداث یک کارخانه شیشه سازی در همدان، ایران در ۱۹ ژوئن ۱۹۷۷ (۲۹ خرداد ماه ۱۳۵۶) بین تایکمن و شیشه سازی همدان منعقد شده است. نامبردگان بهره و هزینه نیز ادعا کرده اند. قرارداد دوم جداگانه‌ای نیز در همان تاریخ برای انجام کارهای مهندسی همان پروژه بین کارنگی و شیشه همدان منعقد گردید.

۲ - شیشه همدان در ۲۶ نوامبر ۱۹۸۲ (۵ آذر ماه ۱۳۶۱) دفاعیه ای ثبت نمود و برخی از عناصر ادعا را پذیرفت و مسئولیت در قبال مابقی را انکار کرد. شیشه همدان تعدادی ادعای متقابل نیز طرح نموده و مدعی شده که خواهانها در اجرای تعهدات مختلف قراردادی خود قصور کرده‌اند. یکی از ادعاهای متقابل ناشی از قرارداد با کارنگی بود و شیشه همدان بر آنست که خواهانها منفردا و متضامنا بابت کلیه آنها مسئولند.

۳ - جلسه استماع مقدماتی پرونده در ۱۱ ژانویه ۱۹۸۴ (۲۱ دی ماه ۱۳۶۲) تشکیل گردید که طی آن دولت جمهوری اسلامی تقاضا کرد که به عنوان یک خواننده به دعوی ملحق گردد. پس از تبادل لوایح و مدارک بیشتر بین طرفین، یک استماع شفاهی در ۱۲ دسامبر ۱۹۸۵ (۲۱ آذر ماه ۱۳۶۴) تشکیل گردید.

ب - واقعیات و اظهارات طرفین

۴ - شیشه همدان در ۱۹ ژوئن ۱۹۷۷ (۲۹ خرداد ماه ۱۳۵۶) دو فقره قرارداد منعقد کرد. قرارداد اول برای تهیه مواد، تجهیزات و ماشین آلات لازم برای یک کارخانه کامل شیشه سازی و احداث آن در همدان طبق مشخصات معین با تایکمن منعقد گردید. قرارداد، یک قرارداد اصلاحی turnkey [پروژه کامل آماده برای بهره‌برداری] و قرار بود که کارخانه در موقع تکمیل ظرفیت تولید، ۱۸۷ تن متریک شیشه در روز را داشته باشد. یک پیشنهاد ۷۶ صفحه‌ای که تایکمن تهیه کرده بود، به قرارداد الحاق و مقرر گردیده بود که بهای قرارداد به مبلغ ۲۲،۱۸۸،۵۳۷ دلار طبق برنامه پرداختهای قراردادی پرداخت شود. بند "او" قرارداد در ارتباط با فورس ماژور مقرر می‌داشت که:

"اگر آغاز، پیشرفت یا تکمیل کار بخاطر دلایل زیر به تاخیر افتد:

.....

۳ - بلایای آسمانی، سیل، شورش، گردباد، اعتصابات، بیماریهای همه‌گیر، اقدامات دشمن جامعه، جنگ یا انقلاب، در این صورت دو طرف (مشتری و عرضه کننده) فوراً "گردد هم خواهند آمد و در مورد اقدامات بیشتری که باید به عمل آید، از جمله لغو قرارداد و غیره، تصمیم خواهند گرفت."

۵ - قرارداد دوم قراردادی جداگانه و مربوط به کارهای مهندسی پروژه بود که اجرای آن را کارنگی به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ دلار برعهده گرفته بود. کار موضوع قرارداد دوم انجام گردید و بهای آن تماماً پرداخت شد و هیچ بخشی از ادعای حاضر ارتباطی با آن قرارداد ندارد.

۶ - تایکمن کار قرارداد اول را آغاز کرد و حسب ادعا قسمت اعظم طراحی و تعهدات تدارکی را انجام داد. مواد تحویل، و ساختمان شروع شد. لیکن طبق ادعای تایکمن در

اواخر سال ۱۹۷۸ جو نا آرام و از هم گسیخته موجود در ایران، ادامه کار را غیرممکن ساخت. از این رو، آقای آرچی ال. مک اینتایر طی تلکسی که در ۷ نوامبر ۱۹۷۸ (۱۶ آبان ماه ۱۳۵۷) به شیشه همدان مخابره کرد، متذکر شد:

"حالت فورس ماژور به صورتی که در پاراگراف "او-۳" قراردادمان در مورد تهیه مواد و تجهیزات قید گردیده، در ایران وجود دارد. آن پاراگراف مقرر می دارد که ما باید برای اخذ تصمیم در مورد اقدامات بعدی لازم درباره قرارداد بلافاصله گردهم آئیم. کجا و چه موقع مایلید ملاقات کنیم؟"

۷ - مضافاً، تایکمن ادعا می کند که چون شیشه همدان برای اخذ ویزای ورود کارمندان امریکائی وی که در روی پروژه کار می کردند، ترتیب لازم را نداد، آنها نتوانستند در ۱۹۷۹ پس از تعطیلات کریسمس به محل پروژه مراجعت کنند، و نیز در تخلیه تجهیزات و حمل آنها به محل پروژه مشکلات فراوانی بوجود آمد.

۸ - در نیمه اول سال ۱۹۷۹، برای حل مشکلات مداوم مذاکراتی بین طرفین به عمل آمد. تایکمن یک نفر کارمند به نام آقای جان افکاری در پروژه نگاهداشت. نامبرده حتی المقدور بر ساختمان پروژه نظارت می کرد و گهگاه دستورهائی می خواست و پیشرفت کار را طی این مدت وسیله تلفن به تایکمن گزارش می داد. علاوه بر آن، تایکمن تماس خود را با آقای نادر ثروت شرمینی، مدیر عامل شیشه همدان، حفظ کرد.

۹ - در ۲۵ ژوئن ۱۹۷۹ (۴ تیر ماه ۱۳۵۸) آقای شرمینی برای شرکت در جلسه‌ای در محل کار تایکمن به ایالات متحده رفت. در آنجا ایشان و مقامات تایکمن موضوعات گوناگون مربوط به پیشرفت قرارداد را از جمله تهیه ویزا، بازپرداخت مبلغ /- ۳۱۳،۵۵۱ دلاری که به عنوان ودیعه کسر شده بود، تمدید اعتبارات اسنادی جاری و گشایش اعتبارات اسنادی جدید برای تضمین ادامه پروژه را بررسی کردند. موضوع تا آنجا پیش رفت که

تایکمن در اوت ۱۹۷۹ برای اسکان تعداد معدودی از کارمندان خود که انتظار می رفت مجدداً به ایران برگردند، ملکی را در ایران اجاره کرد.

۱۰ - جلسه دیگری در ۲۶ سپتامبر ۱۹۷۹ (۴ مهر ماه ۱۳۵۸) در همدان تشکیل شد. از طرف تایکمن، آقایان مک اینتایر، جان رافائلی و گری لوکاس برای شرکت در آن جلسه به ایران سفر کردند. فرماندار همدان نیز در این جلسه حضور یافت و به مطبوعات اطلاع داد که هشتاد درصد کارخانه شیشه سازی تکمیل شده و شیشه همدان مبلغ ۴،۰۰۰،۰۰۰ دلار به تایکمن بدهکار است. متعاقب آن جلسه، تایکمن کوشش کرد که موادی را که در بندر بالتیمور نگهداشته شده بود به ایران ارسال نماید، لیکن این امر بعد از توقیف اتباع آمریکا در نوامبر ۱۹۷۹ میسر نگردید و بعد از آن اوضاع رو به وخامت گذاشت.

۱۱ - بالاخره، آقای شرمینی در ۲۰ دسامبر ۱۹۷۹ (۲۹ آذر ماه ۱۳۵۸) در جلسه دیگری در محل کار تایکمن در ایالات متحده شرکت نمود. وی در آن جلسه اذعان کرد که مراجعت کارمندان تایکمن به ایران برای تکمیل ساختمان کارخانه شیشه سازی غیرممکن است، و طرق دیگری مورد بحث قرار گرفت که اساساً متضمن طرحهایی برای تکمیل پروژه با استفاده از پیمانکاران سوئدی یا آلمانی بود که در آنها تایکمن نقش مشاور را داشته باشد. ایفای تعهدات مالی شیشه همدان به تایکمن نیز بررسی شد. شرح این مذاکرات در نامه مورخ ۲۱ دسامبر ۱۹۷۹ (۳۱ آذر ماه ۱۳۵۸) آقای مک اینتایر به آقای شرمینی درج گردیده و تایکمن بدان به عنوان مدرکی که طی آن شیشه همدان به تایکمن دستور متوقف کردن کار را داده، استناد می کند.

۱۲ - تایکمن ادعا می کند که وی در تعقیب این ترتیبات برای فراهم آوردن وسایل تکمیل ساختمان توسط پیمانکاران سوئدی و آلمانی کوششهایی به عمل آورده است. لیکن

مدعی است که شیشه همدان همکاری نکرد و به ویژه برای آزاد کردن ودیعه و پرداخت وجوه دیگری که تا آن زمان به تایکمن بدهکار بود، هیچ اقدامی به عمل نیاورد. سرانجام، تایکمن قرارداد را طی تلکسی در ۱۵ مه ۱۹۸۰ (۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۹) فسخ نمود. تلکس مزبور خطاب به آقای سیروس نیک نفس مدیر عامل جدید شیشه همدان و به شرح زیر بود:

" لطفاً این تلکس را به عنوان فسخ رسمی قرارداد ذکر شده در عنوان این تلکس از طرف هنری اف تایکمن اینکورپوریتد تلقی بفرمائید. فسخ این قرارداد در زمان حاضر به دلایل متعددی که در ذیل ذکر شده ولی نه محدود به آنها، عاقلانه و توجیه پذیر بنظر می رسد.

اول، انقلاب و عواقب سیاسی ناشی از آن در ایران باعث شده که شرکت ما نتواند این پروژه را به اتمام رساند. به عنوان مثال، اوضاع سیاسی کنونی در کشور شما ورود کالاهای ضروری و تردد کارمندان و تکنسین ها را به محل کار غیر ممکن ساخته است. علیرغم شرایط نامساعد سیاسی، سعی ما بر این بوده است که پروژه را طی دو سال گذشته به اتمام رسانیم ولی همانطور که استحضار دارید این یک امر امکان پذیر نبوده است.

دوم، با مواجه شدن با انقلاب بارها سعی کردیم به شرایط مربوط به فورس ماژور قرارداد استناد کنیم ولی شرکت شیشه سازی همدان کوشش های توأم با حسن نیت ما در این رابطه را قرین موفقیت نکرده است.

سوم، قصور و امتناع مستمر شرکت شما در پرداخت فوری و تسویه صورتحسابهای معوقه طبق شروط قرارداد نقض قرارداد می باشد. دیون پرداخت نشده شما به شرکت ما تا تاریخ این تلکس بیش از ۹۰۰،۰۰۰ دلار می باشد. تقاضا می شود که هر چه زودتر صورتحسابهای معوقه را پرداخت نمائید.

بنابراین قرارداد رسماً فسخ می شود و فرض بر این است که شما در مورد پرداخت صورتحسابهای معوقه این شرکت با ما تماس خواهید گرفت."

۱۳ - در جلسه ای که بعداً در ششم و هفتم اوت ۱۹۸۰ (۱۵ و ۱۶ مرداد ماه ۱۳۵۹) در فرانکفورت تشکیل شد، آقای نیک نفس از تایکمن خواست صورتحساب مبالغی را که

طبق قرارداد طلبکار است، کتبا" تسلیم نماید. در پاسخ به این درخواست آقای مک اینتایر نامه‌ای در ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) نوشت و طی آن در هشت جدول کلیه صورتحسابهای معوقه را تشریح کرد. جمع مبلغ مورد ادعا ۱،۷۳۹،۴۳۵/۰۵ دلار بود. از نامه مزبور به عنوان مبنای محاسبه مبلغ مورد ادعای تایکمن در پرونده حاضر استفاده می شود.

۱۴ - آقای نیک نفس وصول آن نامه را اعلام و طی تلکس مورخ ۲ سپتامبر ۱۹۸۰ (۱۱ شهریور ماه ۱۳۵۹) درباره برخی از مطالبات به تفصیل اظهار نظر کرد. متعاقب آن سعی شد که تکمیل پروژه به یک شرکت اطریشی واگذار شود و برای این منظور تلکس های دیگری مبادله گردید لیکن با شروع جنگ با عراق این اقدام هم به نتیجه‌ای نرسید.

۱۵ - شیشه همدان طی رسیدگیهای حاضر انکار کرده است که اولاً" به مفهوم بند سه ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی،" سازمان، تشکیلات یا واحد تحت کنترل دولت ایران یا هر یک از تقسیمات سیاسی آن" است. تایکمن اظهار می دارد که شیشه همدان تحت کنترل دولت ایران است، زیرا به بانک اعتبارات که خود یک واحد دولتی است، تعلق دارد و بنابراین در حیطة صلاحیت دیوان قرار می گیرد.

۱۶ - دولت ایران رسماً" درخواست نموده که به عنوان خوانده پرونده در دعوی حاضر شرکت جوید و بدان ترتیب در موقعیتی قرار گیرد که بتواند نظرات خود را در مورد کنترل بر شیشه همدان ابراز نماید.

۱۷ - در مورد ماهیت ادعا، شیشه همدان عمدتاً" توصیفی را که تایکمن از وقایع منجر به فسخ قرارداد کرده، قبول ندارد و صدور دستور به تایکمن برای توقف کار را تکذیب

می‌کند، و در عین حال که معترف به وجود شرایط فورس ماژور است، می‌گوید که آن شرایط بیش از پنج ماه ادامه نداشته و مدعی است که بالعکس تایکمن به میل خود پروژه را رها ساخت. شیشه همدان نسبت به برخی از عوامل ادعا به شرح مندرج در نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) معترض است.

۱۸ - شیشه همدان چندین ادعای متقابل ناشی از اجرای قرارداد توسط تایکمن علیه آن شرکت طرح و خواسته‌های زیر را مطالبه می‌کند:

یک - مبلغ ۱۷۷،۸۸۵،۵۹۷ ریال بابت جبران هزینه تهیه مجدد اجناسی که در بندر بالتیمور ("کالاهای بالتیمور") نگهداری شده و تایکمن بعداً آنها را فروخته است،

دو - خسارت غیر مشخصی بابت تاخیر تایکمن در تحویل دادن کارخانه. شیشه همدان از دیوان تقاضا دارد کارشناسی برای ارزیابی این خسارت نصب کند،

سه - مبلغ ۱،۴۲۸،۵۷۲ ریال بابت هزینه ماشین آلاتی که حسب ادعا در راه خسارت دیده و شیشه همدان نتوانسته خسارت وارده را از بیمه وصول کند،

چهار - مبلغی در حدود ۱۳۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه رفع اشتباهات طراحی و ساختمانی که تایکمن مسبب آنها بوده است،

پنج - مبلغ ۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خسارت ناشی از قصور کارنگی در تحویل نقشه‌های اجرایی که طبق قرارداد مهندسی باید تهیه می‌کرد، و

شش - خسارت غیرمشخصی ناشی از استفاده از آجر نامرغوب توسط تایکمن در ساختمان کوره که باید توسط کارشناس ارزیابی شود.

تایکمن کلیه ادعاهای متقابل را رد می کند.

سه - دلایل صدور حکم

الف - موضوعات شکلی

۱۹ - در مراحل اولیه رسیدگی به این پرونده، دولت ایران تقاضا کرد به عنوان یک خواننده به دعوی ملحق گردد تا بتواند نظرات خود را درباره موضوع صلاحیت دیوان نسبت به شیشه همدان بیان کند. با اینکه در جلسه استماع ذکری از این موضوع به میان نیامد، فرض دیوان بر اینست که چون درخواست مزبور رسماً مسترد نشده، هنوز به قوت خود باقی است. دیوان معتقد است که با توجه به موضعی که دولت ایران به موجب ماده ۱۵ قواعد دیوان دارد الحاق وی به عنوان خواننده پرونده‌ای مانند پرونده حاضر ضروری نمی باشد. به موجب تبصره ۵، ماده ۱۵، دیوان می تواند

" پس از حصول اطمینان از اینکه اظهاریه یکی از دو دولت، یا تحت شرایط خاصی، هر شخص دیگری که طرف دآوری در پرونده خاصی نباشد، احتمالاً می تواند به انجام وظائف دیوان یاری دهد، به چنین دولت یا شخص اجازه دهد که با ارائه اظهاریه‌های شفاهی یا کتبی به دیوان کمک کند."

۲۰ - با توجه به موقعیتی که برای اظهار حقایق به دولت ایران داده شده و با توجه به اینکه به نظر نمی رسد که دولت ایران خواننده قهری یا واقعی ادعائی باشد که علیه واحد مشخصی، یعنی شیشه همدان، طرح شده و این واحد حق دارد در مورد صلاحیت

دیوان استدالات خود را ابراز کند، دیوان با الحاق دولت ایران به عنوان یک خواننده موافق نیست.

۲۱ - مسئله شکلی دیگری از ثبت سندی تحت عنوان "مدارک معارض خوانده" در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۵ (۲۴ آبان ماه ۱۳۶۴) و اعتراض خواهان به آن در ۲۵ نوامبر ۱۹۸۵ (۱۴ آذر ماه ۱۳۶۴) مطرح می باشد. دیوان طی دستور مورخ ۱۰ مه ۱۹۸۵ (۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۶۴) خود مقرر داشت هر یک از طرفین کلیه مدارک کتبی خود را تا ۵ اوت ۱۹۸۵ (۱۴ مرداد ماه ۱۳۶۴) و کلیه مدارک مستند معارض را تا ۴ اکتبر ۱۹۸۵ (۱۲ مهر ماه ۱۳۶۴) به ثبت رسانند. تایکمن مدارک خود را در ۵ اوت ۱۹۸۵ (۱۴ مرداد ماه ۱۳۶۴) به ثبت رساند. در ۱۵ اوت ۱۹۸۵ (۲۴ مرداد ماه ۱۳۶۴) دیوان در پاسخ به تقاضای تسلیمی از طرف شیشه همدان، مهلت ثبت مدارک خوانده را تا ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۵ (۸ مهر ماه ۱۳۶۴) و مهلت ثبت مدارک "معارض با مدارک تسلیمی قبلی" هر یک از طرفین را تا ۱۲ نوامبر ۱۹۸۵ (۲۱ آبان ماه ۱۳۶۴) تمدید کرد. در دستور مزبور خاطر نشان شده بود که با توجه به نزدیک بودن تاریخ تعیین شده برای تشکیل جلسه استماع، یعنی ۱۲ دسامبر ۱۹۸۵ (۲۱ آذر ماه ۱۳۶۴)، مهلت مقرر تمدید نخواهد گردید. بااینحال، نماینده رابط دولت جمهوری اسلامی ایران در ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۵ (۸ مهر ماه ۱۳۶۴) تقاضای تمدید مجدد مهلت کرد و دیوان طی دستور مورخ ۴ اکتبر ۱۹۸۵ (۱۲ مهر ماه ۱۳۶۴) خود تکرار کرد که با تمدید مجدد مهلت موافقت نمی کند، و اضافه نمود:

" معهدا چنانچه خوانده ادله و مدارک مزبور را قبل از جلسه استماع به ثبت رساند، دیوان بعد از جلسه استماع با در نظر گرفتن امکان خواهانها جهت بررسی آنها و تسلیم ادله و مدارک معارض، در مورد قبول یا عدم قبول ادله و مدارک مزبور تصمیم خواهد گرفت."

تاریخ ثبت مدارک معارض خوانده که ۱۲ نوامبر ۱۹۸۵ (۲۱ آبان ماه ۱۳۶۴) بود، تغییر نیافت.

۲۲ - در هشتم اکتبر ۱۹۸۵ (۱۶ مهر ماه ۱۳۶۴) شیشه همدان یک مجلد از مدارک مستند خود را به ثبت رساند. جلد دوم و حجیم‌تری تحت عنوان "مدارک مستند معارض خوانده" در ۱۱ نوامبر ۱۹۸۵ (۲۰ آبان ماه ۱۳۶۴) و مجلد تجدید نظر شده‌ای، با نشانه جهت یافتن هر یک از پیوستها، در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۵ (۲۴ آبان ماه ۱۳۶۴) به ثبت رسید. مجلد مزبور حاوی اسنادی بود که کاملاً ترجمه نشده و در برخی موارد ناخوانا بود. این مجلد است که اکنون تحت بررسی می باشد.

۲۳ - با بررسی محتویات مجلد مزبور به نظر نمی رسد که آن مجلد مشمول تعریف "معارضی" شود که در پاسخ به مدارک مشخصی که قبلاً به ثبت رسیده است. مجلد مزبور عمدتاً مرکب از مطالب جدیدی است که در تائید دفاعیه و ادعاهای متقابل شیشه همدان ارائه شده و ظاهراً به هیچیک از اسنادی که تایکمن تسلیم کرده، ارتباطی ندارد. پذیرش چنین سندی در زمانی چنان نزدیک به تاریخ استماع عملاً طرف مقابل را از امکان بررسی و رد قسمت اعظم مطالب جدید محروم می سازد. بنابراین، دیوان سند مذکور را به عنوان مدرک نمی پذیرد.

ب - صلاحیت

۲۴ - هر دو خواهان مدارک کافی ارائه داده‌اند که دیوان را در مورد تابعیت امریکائی آنها به مفهوم بند یک ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی متقاعد می سازد.

۲۵ - مساله‌ای که باقی می ماند این است که آیا شیشه همدان به مفهوم بند سه ماده

هفت [بیانیه مزبور] که "ایران" را از لحاظ صلاحیت دیوان به شرح زیر تعریف می کند، یک خواننده واقعی می باشد یا خیر.

" "ایران" یعنی دولت ایران و هر نوع سازمان فرعی سیاسی ایران و هر نوع موسسه، واحد و تشکیلاتی که به وسیله دولت ایران و یا سازمانهای سیاسی فرعی آن کنترل می شود."

تایکمن همواره ادعا کرده که شیشه همدان شرکتی است که اکثریت سهام آن متعلق به بانک اعتبارات (۱) است که به نوبه خود حتی قبل از ملی کردن کلیه بانکها به موجب تصویبنامه ژوئن ۱۹۷۹ یک واحد دولتی بوده است. شیشه همدان بدواً در مالکیت دولت بودن را انکار می کرد. لیکن در پاسخ به دستور مورخ ۲ فوریه ۱۹۸۴ (۱۳ بهمن ماه ۱۳۶۲) دیوان صورت اسامی سهامداران و سایر مدارک شرکتی موید این مطلب را که بانک اعتبارات اکثریت سهام، یعنی در حدود ۶۲٪ آن را در دست داشته و رئیس هیئت مدیره شرکت در کلیه اوقات ذریبط منصوب آن بانک بوده، به عنوان قسمتی از پاسخ خود به جواپیه خواهان، به ثبت رساند. بنابراین، دیوان متقاعد گردیده که شیشه همدان مشمول صلاحیت دیوان است.

۲۶ - تنها مسئله صلاحیتی دیگری که در پرونده حاضر مطرح است این است که آیا ادعای متقابل شیشه همدان با وجود آنکه هیچ بخشی از خود ادعا به قرارداد با کارنگی ارتباط ندارد، علیه کارنگی قابل طرح است یا خیر. خواهانها استدلال می کنند که بخش ذریبط ادعای متقابل از حیطة صلاحیت دیوان خارج است، زیرا به قراردادی غیر از قرارداد منشاء ادعا مبتنی است. خواهانها توضیح می دهند که اسم کارنگی تنها به خاطر روشن شدن قضایا به عنوان خواهان ذکر شده است.

---

(۱) این بانک، که به بانک اعتبار صنعتی معروف است، در ۷ ژوئن ۱۹۷۹ (۱۷ خرداد ماه ۱۳۵۸) با سه بانک دیگر ادغام و بانک صنعت و معدن نامیده شد.

۲۷ - همانطور که ذکر شد، قراردادهای منعقد شده بین شیشه همدان از یک طرف و تایکمن و کارنگی از طرف دیگر جدا بوده، و متمایز از یکدیگرند. شیشه همدان هیچ مبنائی معین نکرده که براساس آن بتوان یکی از دو خواهان نامبرده را منفرداً و متضامناً مسئول قراردادی شناخت که طرف آن نبوده است. بنابراین، شیشه همدان باید ثابت نماید که برای صلاحیت نسبت به ادعای متقابل وی علیه کارنگی مبنای مستقلی وجود دارد.

۲۸ - بند یک ماده ۲ بیانیه حل و فصل دعاوی به دیوان صلاحیت رسیدگی به "ادعاهای اتباع ایالات متحده علیه ایران" و همچنین "هرگونه ادعای متقابل ناشی از قرارداد فیما بین، معامله، یا پیش آمدی که مبنای ادعای آن تبعه باشد" را تفویض کرده است. بنابراین، موضوع مهم برای تعیین صلاحیت رسیدگی به ادعاهای متقابل این است که آیا ادعای ذریبطی وجود دارد یا خیر، نه اینکه آیا خواننده متقابل مفروضی به عنوان خواهان نام برده شده یا نشده است. رجوع شود به کامپیوتر ساینسز کوریوریشن و جمهوری اسلامی ایران ص ۵۶ حکم شماره ۱-۶۵-۲۲۱ مورخ ۱۶ آوریل ۱۹۸۶ (۲۷ فروردین ماه ۱۳۶۵) (ادعائی که از لحاظ صلاحیت معتبر نیست، نمی تواند سبب ایجاد ادعای متقابل معتبری شود). کارنگی هرگز ادعائی در این پرونده طرح نکرده و چون ادعائی وجود ندارد که براساس آن دیوان بتواند صلاحیت رسیدگی به ادعای متقابل شیشه همدان علیه کارنگی را مبتنی سازد، لذا ادعای متقابل باید به دلیل فقد صلاحیت رد شود.

ج - ماهیت

۲۹ - دیوان باید بدو "اثرات نسبی فورس ماژور و نقض تعهدات قراردادی از ناحیه هریک از طرفین طی مدت قبل از نامه مورخ ۱۵ مه ۱۹۸۰ (۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۹) تایکمن را که رسماً به قرارداد خاتمه داد، بررسی نماید.

۳۰ - تایکمن ادعا کرده است که قبل از آنکه وی طی تلکس مورخ ۷ نوامبر ۱۹۷۸ (۶ آذر ماه ۱۳۵۷) به فورس ماژور استناد کند، شیشه همدان حداقل در سه مورد قرارداد را نقض کرده بود. تایکمن قصور شیشه همدان در افتتاح اعتبار اسنادی مقرر در بند (ز) قرارداد جهت پرداخت مطالبات تهیه کنندگان مواد و آزاد نکردن وجوهی که طبق ضمانتنامه حسن انجام کار مقرر در بند(و) قرارداد به عنوان ودیعه برداشت شده و نیز عدم پرداخت صورتحساب تسلیمی بابت خدمات نظارت بر ساختمان را ذکر کرده است. شیشه همدان این موضع را اتخاذ کرده که با اینکه استناد به فورس ماژور در نوامبر ۱۹۷۸ صحیح بوده، ولی پنج ماه بعد حالت فورس ماژور دیگر وجود نداشت و از آن پس تایکمن خود با ترک پروژه بدون رضایت [کارفرما] قرارداد را نقض کرده است. توصیف رابطه حقوقی موجود بین طرفین به صورت فورس ماژور یا نقض قرارداد می‌تواند در شرایط معینی تعیین کننده استحقاق طرفین نسبت به مبلغ مورد ادعا باشد.

۳۱ - مطلبی که طرفین در آن اشتراک نظر دارند اینست که تا نوامبر ۱۹۷۸ حالت فورس ماژور به وجود آمده بود و این حالت حداقل به مدت پنج ماه ادامه داشت و طی آن مدت مانع می شد که طرفین تمامی قرارداد را اجرا کنند. پس از آن، با آنکه تایکمن موفق نشد کارکنان خارجی خود را مجدداً در محل کارخانه مستقر کند معذک مذاکرات بین طرفین به منظور کوشش در رفع بن بست از طریق تکمیل کار به دست پیمانکاران غیرامریکائی ادامه یافت.

۳۲ - ولی وضع حاکم در فاصله بین پایان پنج ماه دوره مسلم فورس ماژور و فسخ قرارداد که سرانجام در مه ۱۹۸۰ صورت گرفت یا حداقل تا نوامبر ۱۹۷۹ را نمی توان به سهولت توصیف کرد. مسلماً، زمانی رسید که حالت فورس ماژور دیگر وجود نداشت که در مجموع مانع انجام قرارداد شود، و هر دو طرف امیدوار بودند که با فراهم کردن وسایل تکمیل کارخانه رابطه خود را تا حصول نتیجه موفقیت آمیز حفظ کنند. لیکن، هنوز

هر یک از طرفین در مقابل ادعای خاص نقض قرارداد، می توانست وجود فورس ماژور را در ارتباط با تعهد معینی که مطرح بود، اثبات نماید.

۳۳ - ظاهراً " شیشه همدان حداقل در مورد پرداخت تعهداتش قرارداد را بطور مداوم نقض نموده و سعی نکرده که با استناد به فورس ماژور خود را معذور دارد. موعده دو فقره اعتبار اسنادی مقرر در بند (ب) قرارداد، منقضی گردید و قریب به یک سال از موعده انقضای یکی از آنها سپری شد. تا هنگام ملاقات طرفین در سپتامبر ۱۹۷۹، شیشه همدان پرداخت اقساط به تایکمن را مدتها به تعویق انداخته بود. به علاوه، با اینکه طرفین اصولاً توافق کردند که اعتبار اسنادی جدیدی گشایش یابد تا کار نصب و ساختمان مرحله دو قرارداد انجام گیرد، ولی عملاً چنین اعتبار اسنادی هرگز توسط شیشه همدان گشایش نیافت.

۳۴ - بر مبنای این یافته‌هاست که دیوان به بررسی ادعاهای مربوطه طرفین خواهد پرداخت. ادعای تایکمن در نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) به آقای نیک نفس مدیر عامل جدید شیشه همدان به تفصیل ذکر شده بود. عنوان نامه "صورتحساب نهائی سی - ۱۹۱۵" بود و همانطور که اشاره شد، بنا به درخواست آقای نیک نفس تسلیم گردید. صورتحساب به هشت جدول تقسیم شده که هر یک مربوط به صورتحساب جداگانه‌ای بوده و کلاً تمامی هزینه های قراردادی از جمله مقداری را که شیشه همدان قبلاً پرداخته بود، در برمی گرفت. اقلام پرداخت نشده صورتحساب به ترتیب با توجه به اظهارات طرفین مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

جدول ۱ - پیش پرداخت

۳۵ - تایکمن بابت این قلم که شامل صورتحساب صادره در ژوئن ۱۹۷۷ به مبلغ

۱،۵۰۰،۰۰۰ دلار بابت پیش پرداخت قراردادی است، ادعائی نکرده است. شیشه همدان مبلغ مزبور را پرداخته و در حال حاضر از این بابت طلبی وجود ندارد.

جدول ۲ - مواد

۳۶ - همینطور تایکمن بابت مواد و تجهیزات و کرایه حمل دریائی ادعائی نکرده است. غیر از مبالغ ودیعه که در جدول ۴ مورد بررسی قرار گرفته، شیشه همدان کلیه این قبیل صورتحسابها را پرداخته است.

جدول ۳ - کرایه حمل در ایران

۳۷ - تایکمن تحت این عنوان بابت سه فقره صورتحساب معوق جمعا" به مبلغ /- ۱۱،۹۰۰ دلار ادعا نموده و شیشه همدان پذیرفته که این مبلغ را بدهکار است.

جدول ۴ - ودیعه

۳۸ - ادعای تایکمن در جدول ۴ جمعا" به مبلغ ۶۱۱،۶۷۸ دلار است که شامل ودیعه‌ای است که از صورتحسابهای مربوط به حمل مواد مذکور در جدول ۲ کسر شده است. در بند (و) قرارداد پیش بینی شده بود که برای "تضمین عرضه مواد و ماشین آلات" مبالغی به عنوان ودیعه کسر و بطور کلی پس "از راه اندازی رضایتبخش کارخانه" مسترد گردد. در این زمینه نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) تایکمن حاکی است که :

" از آنجائی که ما قادر به تکمیل کارخانه براساس مفاد قرارداد نیستیم و چون که روی زمان لازم برای تکمیل کارخانه کنترلی نداریم، انتظار داریم کلیه ودیعه های ما بازگردانده شود."

موضع تایکمن در رسیدگی حاضر نیز همین است.

۳۹ - شیشه همدان بدهکاری خود بابت مبلغ ۲،۴۸۲ دلار از ودیعه را تصدیق می کند ولی به این دلیل که برخی از اقلام هرگز تحویل نشده و تایکمن نیز هرگز کارخانه را تکمیل نکرده، خود را بابت مابقی ودیعه بدهکار نمی داند. شیشه همدان تنها به استحقاق تایکمن به دریافت مبالغ ودیعه معترض است و در مورد محاسبه آنها حرفی ندارد.

۴۰ - مبالغ ودیعه از صورتحسابهای موادی کسر شده که در جدول ۲ تشریح شده است. همانطور که دیده شد، شیشه همدان مابقی صورتحسابها را پرداخته است. چون این صورتحسابها مربوط به خدماتی بود که قبلاً انجام شده بود، و چون تایکمن حق دارد یا براساس تئوری خسارت ناشی از نقض قرارداد یا به عنوان قسمتی از صورتحساب نهائی بعد از فسخ قرارداد به دلیل فورس ماژور، بابت خدمات گذشته خود حق الزحمه دریافت کند، دیوان مبنائی نمی یابد که براساس آن شیشه همدان کماکان بتواند این ودیعه ها را نگهدارد بنابراین تمامی مبلغ مورد ادعا باید پرداخت شود.

جدول ۵ - کارهای مهندسی

۴۱ - تایکمن تحت این عنوان ادعائی نکرده است. وی در نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) خود پرداخت مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ دلار را که کل مبلغ لازم التادیه بابت قرارداد مهندسی منعقدہ بین شیشه همدان و کارنگی می باشد، تکرار و متذکر می گردد که در گواهی های تکمیل کار که موید صورتحسابهای قرارداد ساختمان است، این مبلغ پرداخت شده است.

جدول ۶ - ساختمان

۴۲ - تایکمن ادعا می کند که مبالغ پرداخت نشده تحت این قلم جمعا" بالغ بر ۱،۴۰۴۲،۰۰۳ دلار است، که شامل پنج صورتحساب مربوط به جنبه های مختلف کارهای ساختمانی انجام شده می باشد. این صورتحسابها قسمت عمده اختلاف بین طرفین را تشکیل می دهد.

الف) صورتحسابهای شماره ۶۹۸۴ و ۷۰۴۴

۴۳ - دو صورتحساب اول به شماره های ۶۹۸۴ مورخ ۱۹ سپتامبر ۱۹۷۸ (۲۸ شهریور ماه ۱۳۵۷) و شماره ۷۰۴۴ مورخ ۱۰ اکتبر ۱۹۷۸ (۱۸ مهر ماه ۱۳۵۷) با گواهی پایان کاری که به امضاء و تصویب شیشه همدان رسیده، مورد تأیید قرار گرفته و در قابل پرداخت بودن آن بخشی نیست. مانده صورتحساب اول ۴۱ دلار است و صورتحساب دوم به مبلغ ۹۵،۳۵۹ دلار مربوط به صورتحساب دوم می باشد که پرداخت نشده است.

ب) صورتحساب شماره ۷۲۷۱

۴۴ - صورتحساب سوم به شماره ۷۲۷۱ و به تاریخ ۲۷ ژوئن ۱۹۷۹ (۶ تیر ماه ۱۳۵۸) به مبلغ ۲۲۸،۳۲۴ دلار بابت خدمات نصب کارخانه است که تایکمن تا دسامبر ۱۹۷۸ انجام داده بود. در مورد این صورتحساب یک گواهی تکمیل کار به تاریخ ۲۷ ژوئن ۱۹۷۹ (۶ تیر ماه ۱۳۵۸) و به امضای آقای آرچی ال مک اینتایر از طرف تایکمن صادر شده، لیکن هرگز به امضای شیشه همدان نرسید. شیشه همدان در رد مسئولیت برای پرداخت مبلغ این صورتحساب به فقدان چنین امضایی در گواهی مزبور استناد می کند.

۴۵ - با اینکه طرفین تصدیق می کنند که روش عادیشان در مورد هر صورتحساب آن بوده که پس از تصویب و امضای گواهی پایان کار توسط طرفین، صورتحساب پرداخت شود، [اما] در خود قرارداد هیچ شرطی در این باره وجود ندارد. بنابراین دیوان باید معلوم کند که آیا عدم امضای گواهی شماره ۵ توسط شیشه همدان واقعا به علت عدم رضایت از کار انجام شده، بوده یا آنکه عدم امضاء واجد آن چنان اهمیتی نبوده است.

۴۶ - در میان مدارک چیزی حاکی از آن که شیشه همدان از نقص کار یا ناتمام ماندن آن شکایت، یا قصد خود را مبنی بر عدم پرداخت صورتحساب به دلیل اشتباه بودن یا هر دلیل دیگر اعلام کرده باشد، وجود ندارد. در نبود چنین مدرکی دیوان صرفاً باید تعیین کند که آیا تایکمن از عهده اثبات اینکه کار موضوع صورتحساب را انجام داده و بنابراین استحقاق وصول وجه آن را به دست آورده، برآمده است یا خیر. در آن صورت، شیشه همدان ملزم به تصویب و امضای گواهی پایان کار می شد و توانست به عدم امضای خود به عنوان دفاع از ادعای مطروح، استناد کند. غیر از خود صورتحساب، مدرک انجام کار به صورت شهادتنامه آقای آرچی ال. مک اینتایر، نایب رئیس اجرایی وقت تایکمن وجود دارد. که طبق اظهار وی ارزش خدمات انجام شده مربوط به نصب که شرح آن در گواهی پایان کار ذکر شده صحیح بوده و هرگز مورد اعتراض قرار نگرفته است. وی فقدان امضای شیشه همدان را ناشی از ضعف قدرت مالی آن برای پرداختهای لازم در زمان تسلیم گواهی می داند و نه اعتراض شیشه همدان به کیفیت کار انجام شده. این امر با عباراتی که آقای مک اینتایر در نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) خود بکار برده، مطابقت دارد. وی در آن نامه می نویسد با اینکه گواهی به آقای شرمینی داده شده بود،

ما (تایکمن) "صورتحسابی را ضمیمه این سند نکردیم و نیز از وی نخواستیم که سند مزبور را امضاء کند، چرا که در آن زمان هیچ پولی بین ایران و ایالات متحده آمریکا رد و بدل نمی شد و پرداخت غیر ممکن بود."

براین اساس، و با توجه به کلیه مدارک نظر دیوان این است که تایکمن استحقاق خود را برای دریافت مبلغ ۲۲۸،۳۳۴ دلار مورد بحث ثابت کرده و صرف فقدان امضای شیشه همدان در گواهی، دفاعی در مقابل آن محسوب نمی شود.

ج) صورتحساب شماره ۷۷۰۱

۴۷ - صورتحساب چهارم موضوع جدول ۶، صورتحساب شماره ۷۷۰۱ مورخ ۱۴ اوت ۱۹۸۰ (۲۳ مرداد ماه ۱۳۵۹) است که مربوط به کارهای نظارت در محل و به مبلغ ۱۳۹،۲۱۸ دلار است. این صورتحساب به حقوق و هزینه‌های آقای افکاری، تنها کارمند باقی مانده تایکمن در محل، بابت مدت بین ۶ دسامبر ۱۹۷۸ تا ۳۰ نوامبر ۱۹۷۹ (۱۵ آذر ماه ۱۳۵۷ تا ۹ آذر ماه ۱۳۵۸) مربوط است. در آن زمان به مبلغ صورتحساب هیچ اعتراضی نشد هر چند که در این مورد نیز گواهی پایان کار مربوط، یعنی گواهی شماره ۶، به امضای شیشه همدان نرسیده است.

۴۸ - شیشه همدان مدعی است که صورتحساب مربوط به دوره بعد از متوقف شدن کار پروژه است و به درخواستی به منظور کسب اطلاعات بیشتر برای اثبات این صورتحساب اشاره می‌کند که طی تلکس مورخ ۲ سپتامبر ۱۹۸۰ (۱۱ شهریور ماه ۱۳۵۹) به تایکمن مخابره کرده است. مدرکی دال بر اینکه تایکمن هرگز اطلاعات درخواستی را ارسال داشته، وجود ندارد. با توجه به این ایراد که در آن موقع مطرح شده و با فقدان هر نوع مدرکی دال بر رفع آن، دیوان نمی‌تواند صرف صورتحساب و گواهی پایان کار امضاء نشده‌ای به عنوان مدرک کافی برای اثبات این عنصر ادعا بپذیرد. بنابراین ادعای مبتنی بر صورتحساب نظارت در محل ساختمان رد می شود.

د (صورتحساب شماره ۷۷۰۲

۴۹ - صورتحساب پنجم موضوع جدول ۶، صورتحساب شماره ۷۷۰۲ است که آن نیز در تاریخ ۱۴ اوت ۱۹۸۰ (۲۳ مرداد ماه ۱۳۵۹) صادر گردیده و در آن مابه التفاوت دستمزد طبق فرمول قراردادی از شیشه همدان مطالبه شده است. این تعدیل که مبلغ آن ۵۷۹،۰۶۱ دلار می باشد، ناشی از کاهش مورد توافق در تعداد نفراتی بود که تایکمن تامین می کرد. تایکمن این ادعا را به صورت دیگر ولی با استناد به نظریه های اشتقاقی جبران خسارت مطرح، و مبلغ ۶۸۱،۸۲۹ دلار مطالبه می کند.

۵۰ - منشأ هزینه تعدیل مذکور یکی از شروط مندرج در پیشنهاد تایکمن است که در جلسه سپتامبر ۱۹۷۹، که طی آن قرار شد کار ساختمان مجدداً آغاز شود، تأیید و جزئی از قرارداد بین شیشه همدان و تایکمن گردید. در روش قیمت گذاری انتخابی شیشه همدان که جزء قرارداد شده، مقرر گردیده که "در صورتی که کارفرما بخواهد تعداد افراد یا ساعات کار آنها را افزایش یا کاهش دهد، این تغییرات به نرخ ۲،۷۰۰ دلار برای هر نفر - هفته صورت خواهد گرفت". طبق اظهار تایکمن این ماده، که حاصل مذاکرات طرفین بود، ناشی از اذعان نامبردگان به این واقعیت بود که برای تامین خدمات پشتیبانی نیروی کار مورد نیاز در محل، تایکمن ناگزیر خواهد شد که هزینه های ثابت و نیمه ثابت قابل ملاحظه ای را تحمل نماید. این هزینه های نه تنها عمدتاً شامل هزینه تهیه ابزارهایی که در ایران پیدا نمی شد و تایکمن می بایستی آنها را خریداری و به ایران حمل نماید، بلکه شامل ابزار و تجهیزات و سایر کالاهای خریداری شده در ایران و هزینه های حمل و نقل و هزینه زندگی و ارتباطات نیز می شد. فرض بر این بود که اگر تایکمن در پایان پروژه صورتحساب مبلغ پیش بینی شده برای نیروی کار را ارسال می کرد، می توانست هزینه ها را وصول کند. بدین ترتیب فرمول قراردادی تعدیل برای این منظور بود که انعطاف پذیری شیشه همدان در افزایش میزان بهره

برداری از نیروی کار عرضه شده توسط تایکمن، تضمین شود بدون اینکه از آن بابت هزینه‌های ثابت بیشتری به شیشه همدان تحمیل گردد و در عین حال از تایکمن در مقابل عاطل ماندن نیروی کارش که باعث محرومیت وی از امکان عادلانه وصول این هزینه ها می شد، حمایت گردد. به این دلیل، در صورتی که دیوان فرمول تعدیل قراردادی را اعمال نکند، تایکمن طبق نظریه های دیگر نقض قرارداد یا دارا شدن بلاجهت، تمامی مبلغ هزینه های ثابت خود به مبلغ ۶۸۱،۸۲۹ دلار را که مستندات آن را ارائه داده، مطالبه می کند.

۵۱ - تایکمن به عنوان تائید تعهد قراردادی اظهار می دارد که در جلسه‌ای که در سپتامبر ۱۹۷۹ در ایران تشکیل شد، مقامات تایکمن و شیشه همدان توافق کردند که هم تعداد نفرات را کاهش دهند و هم فرمول قراردادی برای تعدیل قیمت را به کار برند. تایکمن در تائید این ادعا یک یادداشت داخلی به مضمون زیر را که آقای مک اینتایر اندکی بعد از جلسه سپتامبر ۱۹۷۹ نوشته، ارائه می دهد:

"انتظار می رود که در آینده نزدیک یک اعتبار اسنادی دریافت کنیم که بتوانیم کار ساختمان کارخانه شیشه همدان را ادامه دهیم. با [آقای شرمینی] توافق کردیم که هم به لحاظ سیاسی و هم به دلایل مالی تعداد افراد لازم برای نصب کارخانه را کاهش دهیم. اعتباری به نرخ ۲،۷۰۰ دلار برای هر نفر - هفته بابت ساعات استفاده نشده، صادر خواهد شد. /- ۴،۰۰۰،۰۰۰ دلار [پیشنهادی برای اعتبار اسنادی] بودجه‌ای است که برای تامین ۵۰٪ نفرات منظور گردیده است.

شرمینی می پذیرد که این توافق براساس حداکثر کوشش حاصل گردیده و اگر به ساعات اضافی نیاز باشد، به نرخ ۲،۷۰۰ دلار برای هر نفر - هفته صورتحساب ارسال خواهد گردید."

۵۲ - مدارک دیگر وجود این موافقتنامه را تائید می کند. در ۱۲ نوامبر ۱۹۷۹ (۲۱ آبان ماه ۱۳۵۸) آقای شرمینی تلکسی به تایکمن مخابره و تائید کرد که وزارت صنایع و

معادن گشایش اعتبار اسنادی تا میزان چهار میلیون دلار را تصویب کرده است. در قرارداد اصلی مقرر شده بود که اختلافات به داوری اطلاق بازرگانی بین المللی ارجاع گردد. ولی شیشه همدان پیشنهاد کرد که اختلافات به دادگاههای ایران ارجاع شود. و وقتی تایکمن این پیشنهاد را رد کرد، قرار داد در حال انعقاد، منتفی گردید. معذک، این مدرک، مانند خود قرارداد، نشانه تفاهم متقابل طرفین در این امر است که هرگاه در پروژه از نظرات تایکمن به اندازه‌ای که در اصل پیش بینی شده بود، بهره برداری نمی شد، لازم بود که طبق فرمول قراردادی تعدیل به عمل آید.

۵۳ - تایکمن در سند جداگانه‌ای محاسبات مبنای مبلغ مورد ادعا را تشریح کرده است. شیشه همدان نه از نظر روش محاسبه و نه در مورد مبالغ مربوط مشخصاً اعتراضی نکرده است. بنابراین دیوان در مورد این قلم، حکمی به مبلغ ۵۷۹،۰۶۱ دلار به نفع تایکمن صادر می‌کند.

جدول - ۷ - کارهای اضافی

۵۴ - تایکمن طبق صورتحسابهای صادره بابت کارهای اضافی که به استناد دستورات تغییر، انجام گرفته مبلغ ۱،۰۱۴/۰۵ دلار مطالبه می‌کند. شیشه همدان در مورد اینکه این مبلغ را بدهکار است، اعتراضی ندارد.

جدول ۸ - اقلام متفرقه صورتحساب نشده

۵۵ - بدواً تحت این عنوان مبلغ ۷۲،۷۶۰ دلار طی نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) مطالبه شده بود که اقلام مختلفی، از جمله هزینه های اضافی انبارداری و حمل و نقل و بهای قطعات مختلف لوازم را در برمی گرفت که بابت آنها

قبلا" صورتحسابی فرستاده نشده بود. شیشه همدان قبول کرده که این مبلغ قابل پرداخت می باشد.

۵۶ - تایکمن خواسته که با توجه به اطلاعاتی که بعد از ثبت دادخواست به دست آمده، مبلغ مورد ادعا را به ۱۳۲،۸۰۲ دلار افزایش دهد. بیش از سه چهارم مبلغ افزوده شده مربوط به هزینه های انبارداری و حمل و نقل در ایران است. سه نفر از مقامات ارشد تایکمن در شهادتنامه ای صحت این رقم را تأیید و اعلام کرده اند که آماده اند در صورت درخواست خوانده، مدارک موید را ارائه دهند.

۵۷ - با اینکه شیشه همدان به طور کلی به رقم تجدید نظر شده معترض است ولی نخواست است مدارک مربوط به آن رقم را بررسی، و لایحه معارض مشخصی در آن باره تسلیم نماید. تحت این شرایط دیوان معتقد است که تایکمن از عهده اثبات ادعای مبلغ افزایش یافته برآمده، و حق دارد حکمی به مبلغ ۱۳۲،۸۰۲ دلار دریافت کند.

کالاهای بندر بالتیمور

۵۸ - شیشه همدان بابت ارزش تخمینی کالاهائی که پس از فسخ قرارداد در بالتیمور باقی مانده بود، مبلغ ۳۶۳،۰۰۰ دلار مطالبه، و استدلال می کند که وی بهای کالاهای یاد شده را پرداخته و تایکمن ملزم به تحویل دادن آنها بود. تایکمن ارسال صورتحساب یا دریافت وجهی بابت کالاهای مزبور را تکذیب کرده و بنابراین اظهار می دارد که شیشه همدان از آن بابت هیچگونه طلب و استحقاقی ندارد. تایکمن در مورد کالاهای مورد بحث، ادعائی جز هزینه انبارداری مندرج در جدول ۸، ندارد.

۵۹ - لوایح و مدارک هر دو طرف حاکی از وجود وضعی آشفته و نامعلوم درباره

کالاهای بندر بالتیمور است. کالاهای مورد بحث در زمان نامشخصی در سال ۱۹۷۹ به بندر بالتیمور رسید. چون در آن موقع به علت تراکم کالا در بنادر ایران کالائی برای ارسال به مقصد ایران پذیرفته نمی شد، بارگیری کالاهای مزبور میسر نگردید. آن کالاها در بندر بالتیمور باقی ماند تا تایکمن توانست آنها را بعداً به قیمتی خیلی نازلتر به فروش رساند. شیشه همدان به این دلیل که بهای این اقلام را پرداخته و تایکمن می بایست آنها را تحویل می داد، همواره مبلغ ۳۶۳،۰۰۰ دلار بابت ارزش تخمینی این اقلام مطالبه کرده است. در واقع در نامه ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) تایکمن ظاهراً "اعتراف شده که شیشه همدان بهای این کالاها را طبق جدول ۲ پرداخته است:

" این جدول حاوی کلیه هزینه‌های مربوط به مواد و تجهیزات و کرایه حمل دریائی است که تماماً توسط شما پرداخت شده است... صورتحسابها شامل ارزش مواد و تجهیزاتی است که در بندر بالتیمور انبار شده است، به این ترتیب از محل اعتبار اسنادی شما برای مواد، مبلغ ناخالص ۵۳،۹۲۴ دلار باقی می ماند که از آن برای پرداخت کرایه بار محموله موجود در بالتیمور و چند قلم متفرقه دیگری که قرار است سفارش داده شود، استفاده خواهد شد. قیمت تقریبی موادی که در بالتیمور باقی مانده ۳۶۳،۰۰۰/- دلار است."

شیشه همدان ادعا می کند که این نامه را به عنوان اعتراف رسمی تایکمن به اینکه بهای اجناس پرداخت شده تلقی کرده است، و براین اساس سعی می کند قصور خود را در ارائه هرگونه صورتحساب یا مدرک دیگری در آن باره توجیه نماید. به علاوه، در جوابیه تایکمن عبارتی آمده که تلویحاً "به این مفهوم است که تایکمن بهای اجناس را دریافت کرده است.

۶۰ - تحلیلی که تایکمن در لوایح خود از وضع واقعی نموده، مشکلاتی برای دیوان ایجاد کرده است. تایکمن در دادخواست خود راجع به کالاهای بندر بالتیمور ادعائی نکرده و

این موضع را وکیل وی در جلسه استماع مقدماتی به اینصورت توضیح داد که در واقع بابت اجناس نه صورتحسابی ارسال، و نه وجهی دریافت شده بود و نه هرگز مالکیت آنها انتقال یافته بود، لذا بعد از آنکه تایکمن کالاهای مزبور را در حراج فروخت، عوائد حاصل از آن فروش را برای خود نگاه داشت. به عبارت دیگر، تایکمن ادعا می‌کند که نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مردادماه ۱۳۵۹) در این مورد اشتباه بوده است، و استدلال می‌کند که برداشت از محل اعتبار اسنادی (یعنی تنها راه وصول) بدون ارائه بارنامه معتبر صادره در کشتی، امکان نداشت و چون کسی اجناس را برای حمل قبول نمی‌کرد، بارنامه‌ای هم صادر نشده بود.

۶۱ - درباره پرداخت یا عدم پرداخت وجهی بابت کالاهای بالتیمور توازن ظریفی بین مدارک له و علیه برقرار است. اگر دیوان ناگزیر می‌بود که در این مورد تصمیم بگیرد، ممکن بود ملاحظات شکلی مانند انتقال بار دلیل (از یک طرف به طرف دیگر)، حائز اهمیت قاطعی باشد. لیکن، در این مورد بررسی خود ارقام راه حل معقولی به دست می‌دهد که انجام چنین عمل ظریفی را غیرضروری می‌سازد. نامه، صورتحسابها و سایر اسنادی که تایکمن در جریان رسیدگی حاضر ارائه داده، نشان می‌دهد که مبالغ دریافتی تایکمن در طول مدت قرارداد، به اضافه مبالغ ادعائی کنونی و مانده اعتبار اسنادی دقیقاً بالغ بر مبلغ قرارداد می‌شود که به شرح زیر است:

مبالغ دریافتی بابت موادی که صورتحساب آنها ارسال شده (جدول ۲)	۱۴،۷۹۷،۰۸۳ دلار
پیش پرداخت (جدول ۱)	۱،۵۰۰،۰۰۰ دلار
ودیعه - جمع مبالغ پرداختی و مبالغی که اکنون ادعا شده (جدول ۴)	۸۴۹،۰۰۰ دلار
کرایه حمل در ایران - جمع مبالغ پرداختی و مبالغی که اکنون ادعا شده (جدول ۳)	۲۷۴،۰۹۱ دلار

مانده اعتبار اسنادی (موضوع نامه مورخ ۱۸ اوت ۲۷/۱۹۸۰ مردادماه

۱۳۶۵ منضم به جداول) ۵۳،۹۲۴ دلار

۱۷،۴۷۴،۰۹۸/- دلار

۶۲ - بدین ترتیب حاصل جمع مزبور، یعنی مبلغ ۱۷،۴۷۴،۰۹۸ دلار دقیقاً با مبلغ قرارداد که در بند (و) قرارداد در مورد مرحله یک، بخش مربوط به "مواد و کرایه حمل" ذکر گردیده، به عبارت دیگر کل مبلغی که تایکمن به موجب قرارداد حق داشت دریافت نماید، تطبیق می کند. لذا، بی آنکه تعیین این امر که آیا شیشه همدان بابت کالاهای بالتیمور وجه علیحده‌ای پرداخته یا خیر، ضرورتی داشته باشد، نتیجه نهائی این است که تایکمن تا اتمام رسیدگی حاضر مبلغی تقریباً معادل مبلغ قرارداد، یعنی دقیقاً قیمت قراردادی مواد، منهای ۵۳،۹۲۴ دلار باقیمانده، را دریافت می کرد. فرض باید بر این باشد که در این رقم عنصر مربوط به کالاهای بالتیمور منظور گردیده است.

۶۳ - بر مبنای این تحلیل، شیشه همدان حداقل از لحاظ نظری، بهای اجناس را پرداخته و آنها را دریافت نکرده بود و تایکمن هم به سهم خود کالا را تولید یا تهیه و کوشش کرده بود که آنها را به ایران حمل کند. ولی شرایطی که در حکم فورس ماژور بود، مانع این کار شد. در چنین حالتی، دیوان در رابطه بین طرفین این اصل را اعمال می کند که زیان باید جایی که وارد شده، بماند و در این مورد زیان را متوجه شیشه همدان می داند. پس از آنکه معلوم شد که صدور کالا امکان ندارد، فروش مجدد کالا توسط تایکمن برای محدود ساختن زیانهای وارده، موجه بود. بنابراین تایکمن قرارداد را نقض نکرده بود که ملزم باشد مبلغ ۳۶۳،۰۰۰ دلار، معادل بهای کالاهای بالتیمور، به شیشه همدان بپردازد. ولی، شیشه همدان حق دارد مبلغ ۳۹،۹۷۴/۴۳ دلار عواید حاصل از فروش مجدد کالا را که تایکمن دریافت کرده، وصول کند. با کسر این مبلغ از

کل مبلغ حکم، یعنی ۱،۶۶۰،۱۷۹/۰۵ دلار، حکمی به مبلغ خالص ۱،۶۲۰،۲۰۴/۶۲ دلار به نفع تایکمن صادر می شود.

۶۴ - اجازه دادن به تایکمن برای نگاهداشتن مبلغ ۳۶۳،۰۰۰ دلار پرداختی فرضی، ممکن است در نظر اول چنین جلوه کند که به وی مبلغی بیش از خواسته‌ای که بدواً در دادخواست خود مطالبه کرده بود، داده می شود. ولی نتیجه گیری که دیوان از واقعیات به عمل آورده، مبانی مفروض خواسته را، یعنی پرداخت نشدن بهای کالاها، را که در دادخواست تایکمن آمده است، از درجه اعتبار ساقط می کند. عدم ذکر تقاضای خاصی در طرح ادعا به شق دیگری که پیش بینی احتمال مخالف را کرده باشد نباید خواهان را از برخورداری از نتیجه‌گیری دیوان که با فرض اولیه مندرج در دادخواست متفاوت است، محروم کند. به همین نحو، ایرادی به حق هیچیک از طرفین مبنی بر اینکه در ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱ (۲۹ دی ماه ۱۳۵۹) ادعائی پابرجا نبوده وارد نیست.

ادعاهای متقابل

اول - هزینه جایگزینی کالاهای انبار شده در بالتیمور

۶۵ - شیشه همدان مبلغ ۱۷۷،۸۸۵،۵۹۷ ریال که مدعی است، صرف تهیه جایگزینی کالاهائی کرده که در بندر بالتیمور باقی مانده است، مطالبه می کند. این ادعا تنها بر این مبنا قابل رسیدگی است که به عنوان خسارات ناشی از نقض قرارداد توسط تایکمن علیه وی مطرح شده باشد. چون عدم حمل کالاها از بالتیمور معلول اوضاع فورس ماژور بوده و نه نقض قرارداد، و چون همانطور که ملاحظه شد فروش مجدد کالاها موجه بوده، [لذا] ادعای متقابل در این مورد بی اساس است و باید رد شود.

دوم - خسارات ناشی از تاخیر تایکمن در تحویل کارخانه

۶۶ - با توجه به مدارکی که دیوان مبنای نتیجه گیری های خود درباره فورس ماژور و نقض قرارداد از ناحیه خود شیشه همدان در مورد اعتبار اسنادی قرارداد، در مورد تاخیر در راه اندازی کارخانه شیشه سازی نمی توان تقصیری متوجه تایکمن دانست. شیشه همدان موظف بود با ارائه مدارک موید، این عنصر ادعای متقابلش را ثابت کند، ولی چیزی در آن باره ارائه نداده که نتیجه گیری دیوان را سست کند. بنابراین این ادعای متقابل رد می شود.

سوم - ادعای خسارات وارده به کالاها در ترانزیت

۶۷ - شیشه همدان مبلغ ۱،۴۲۸،۵۷۲ ریال بابت هزینه ۴۳ قلم ماشین آلاتی که حسب ادعا ضمن حمل در راه خسارت دیده، مطالبه می کند. شیشه همدان به موجب بیمه نامه خود در مورد این اقلام ادعائی طرح کرد ولی توفیق نیافت. شیشه همدان اکنون مدعی است که تایکمن ملزم بود نسخه دومی از صورت های بسته بندی این کالاها را، به منظور کمک به شیشه همدان در طرح ادعای خود، در اختیار وی قرار دهد. مدارک موجود در دیوان حاکی است که در سال ۱۹۸۲ ارزیابان شرکت بیمه هنگام تحقیق در مورد ادعای خسارت، اطلاعات بیشتری در تکمیل آنچه که شیشه همدان توانسته بود به آنها بدهد از تایکمن خواستند و تایکمن حسب الاقتضا صورتحسابهای مربوط و اسناد حمل را برای آنان ارسال داشت. حتی اگر تایکمن در این مورد تعهدی داشته و آن را انجام نداده، دلیلی در دست نیست که عدم توفیق شیشه همدان در وصول خسارت را به فعل یا ترک فعلی از ناحیه تایکمن مرتبط سازد. در نبود چنین رابطه علی ادعای متقابل باید مردود شناخته شود.

چهارم - هزینه تصحیح اشتباهات طراحی

۶۸ - شیشه همدان بابت خسارات تصحیح اشتباهات تایکمن در طراحی کارخانه شیشه‌سازی مبلغی در حدود ۱۳۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال مطالبه می‌کند. و به عنوان مستند به گزارشی که مهندسان مشاور سانو در آوریل ۱۹۸۱ در مورد وضع کارخانه شن تهیه کردند، استناد می‌کند. قبل از آن تاریخ قسمت اعظم شالوده کوره قبلی برای تسهیل کار احداث مجدد کوره، تخریب شده بود. در گزارش دیگری که یک ماه بعد تهیه گردید، توصیه‌هایی در مورد پیشرفت کار بازسازی به عمل آمد. نقایص ادعائی تا موقع ثبت ادعای متقابل حاضر به تایکمن اطلاع داده نشده بود. در مکاتبات قبلی با شیشه همدان نیز اشاره‌ای به این گونه نقایص نشده است. این امر امکان وجود نقایص نهفته یا نقایصی را که تنها پس از مدتی بهره برداری از کارخانه ظاهر می‌شود، منتفی نمی‌سازد. معذرا، در خود گزارش اشاره‌ای به نقص طراحی نشده است. به علاوه، ظاهراً برنده قرارداد ساختمان شالوده کارخانه شن یک شرکت سوئدی بوده نه تایکمن. تایکمن به درخواست شیشه همدان نقشه‌های طراحی آن را، بی آنکه وجهی بابت آن دریافت کند، تهیه کرد و بعداً "پیمانکاران دیگر با استفاده از نقشه‌های مزبور به ساختمان شالوده پرداختند. ولی در مورد بعضی از مواد توصیه‌های تایکمن را به کار نبستند. بنابراین، مدارک کافی که بتوان به استناد آنها در مورد نقایص طراحی دعوائی علیه تایکمن اقامه کرد، وجود ندارد، و لذا باید این عنصر ادعای متقابل رد شود.

پنجم - قصور ادعائی کارنگی در تحویل نقشه‌های اجرائی

۶۹ - شیشه همدان مبلغ ۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خسارات ناشی از عدم تحویل نقشه‌های اجرائی که قرار بود کارنگی به موجب قرارداد مهندسی تحویل دهد، مطالبه می‌کند. نظر به اینکه کارنگی ادعائی براساس قرارداد با شیشه همدان طرح نکرده، دیوان

صلاحیت رسیدگی به ادعای متقابل مبتنی بر نقض آن قرارداد را ندارد. رجوع شود به بندهای ۲۶ تا ۲۸ فوق.

ششم - خسارات ناشی از استفاده از آجرهای نامرغوب در ساختمان کوره توسط تایکمن

۷۰ - شیشه همدان از دیوان تقاضا کرده که برای ارزیابی میزان خسارتی که ادعا می کند در نتیجه استفاده از آجرهای نامرغوب در ساختمان کوره توسط تایکمن، متحمل شده کارشناسی تعیین کند. مدارک به صورت نامه مورخ ۱۱ فروردین ماه ۱۳۶۱ (۳۱ مارس ۱۹۸۲) یک شرکت مهندسی محلی به نام شرکت آبگینه به شیشه همدان است. شرکت مزبور کار بازسازی کوره را برعهده داشته و گزارش داده که آجرهایی که قبلاً به کار رفته، برای کوره‌ای که با چنین درجه حرارت زیاد کار می کند، مناسب نبوده است.

۷۱ - نخستین سئوالی که مطرح است بروز یا عدم بروز مشکلاتی نیست - که ظاهراً بروز کرده - بلکه این است که آیا می توان تایکمن را مسبب آنها دانست یا خیر. آقای مک اینتایر در جلسه استماع تهیه آجرها توسط تایکمن را تأیید کرد. وی توضیح داد که انتخاب نوع آجر برخلاف توصیه تایکمن صورت گرفته بود، زیرا آن نوع خاص آجر سابقه پردردسری داشت، ولی انتخاب ذاتاً انتخاب نامعقولی نبود. بنابراین، برای این که بتوان مشکلاتی را که بعداً بروز نمود متوجه تایکمن دانست، دلیل کافی وجود ندارد. علاوه براین، با توجه به تعمیراتی که بعداً در کوره به عمل آمده، از جمله روکشی کامل آن، اگر در این مرحله تعیین یک رابطه علی غیر ممکن نباشد، لااقل امر دشواری است، به ویژه آنکه تا ثبت لایحه دفاعیه شکایتی در این باره نشده بود. بنابراین، نمی توان گفت مساله‌ای به عنوان مسئله تعیین "میزان" خسارت مطرح می‌باشد. در این مورد باید ادعای متقابل و درخواست نصب کارشناس رد شود.

بهره

۷۲ - نظر به اینکه حکم بر مبالغ ادعا شده در نامه مورخ ۱۸ اوت ۱۹۸۰ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۹) مبتنی است که طی آن محاسبات مشروح و پیچیده‌ای صورت گرفته است، به نظر دیوان منطقی است که برای پرداخت آن مبالغ لازم بود که به شیشه همدان سه ماه مهلت داده شود. از این رو، بهره باید از تاریخ ۱۸ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۷ آبان ماه ۱۳۵۹) تعلق گیرد. نرخ بهره که اکنون اعمال می شود ۱۰/۷۵ درصد در سال است. این نرخ طبق اصول مندرج در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینکوریپتد و دولت جمهوری اسلامی ایران، حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰ (۲۷ ژوئن ۱۹۸۵/۶ تیر ماه ۱۳۶۴) تعیین و بعداً به عنوان رویه هماهنگ توسط این شعبه به کار رفته است. بنابراین خواهان حق دارد بهره ساده به نرخ ۱۰/۷۵ درصد در سال نسبت به مبلغ حکم، دریافت کند.

هزینه ها

۷۳ - تایکمن جمعا" مبلغ ۹۲،۱۴۱/۸۹ دلار به عنوان هزینه های داوری مطالبه کرده است. این رقم به سه ادعای جداگانه به این شرح تفکیک شده که ۵۳،۸۲۱/۵۰ دلار بابت حق الوکاله، ۲۴،۸۵۴/- دلار بابت هزینه سفر و ۱۳،۴۶۶/۳۹ دلار بابت هزینه ترجمه. در تائید هر یک از این اقلام شهادتنامه‌ای ارائه شده است.

۷۴ - با توجه به اینکه تایکمن در دعوی خود موفقیت کامل نداشته و با توجه به اصل عادلانه بودن که این شعبه در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینکوریپتد و دولت جمهوری اسلامی ایران، حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰ (۲۷ ژوئن ۱۹۸۵/۶ تیر ماه ۱۳۶۴) و

در پرونده های بعدی اعمال کرده، به نظر دیوان صدور حکمی به مبلغ ۳۰،۰۰۰ دلار بابت هزینه های داوری مناسب می باشد.

چهارم - حکم

به دلایل پیش گفته،

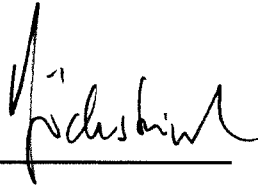
دیوان داوری بشرح زیر حکم صادر می کند:

(یک) خواننده، شرکت شیشه همدان ملزم است مبلغ یک میلیون و ششصد و بیست هزار و دویست و چهار دلار و شصت و دو سنت (۱،۶۲۰،۲۰۴/۶۲) امریکا به علاوه بهره ساده آن به نرخ ۱۰/۷۵ درصد در سال (براساس ۳۶۵ روز) از ۱۸ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۷ آبان ماه ۱۳۵۹) لغایت تاریخی که کارگزار امانی به بانک امین دستور پرداخت مبلغ حکم را از محل حساب تضمینی صادر نماید به علاوه مبلغ ۳۰،۰۰۰ دلار بابت هزینه های داوری به خواهان هنری اف. تایکمن، اینکوریپوریتد پردازد. این تعهد با پرداخت از محل حساب تضمینی مفتوح به موجب بند ۷ بیانیه مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱ (۲۹ دی ماه ۱۳۵۹) دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر ایفاء خواهد شد.

(دو) ادعاهای متقابل شرکت شیشه همدان رد می شوند.

بدینوسیله حکم حاضر برای ابلاغ به کارگزار امانی به ریاست دیوان تسلیم می گردد.

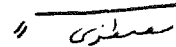
لاسه، به تاریخ ... ۱۲... نوامبر ۱۹۸۶ برابر با ۲۱... آبان ماه ۱۳۶۵

کارل - هاینس بوکشتیگل

رئیس شعبه یک

به نام خدا

محسن مصطفوی

مخالف با قسمتی و موافق با
قسمت دیگر
رجوع شود به نظر جداگانه

هوارد ام هولتزمن

اینجانب با حکم صادره کاملاً موافقم
به استثنای اینکه در مورد حکم به
پرداخت هزینه به مبلغ ۳۰،۰۰۰ دلار،
صرفاً " برای حصول اکثریت به حکم
ملحق می‌شوم. رجوع شود به نظرس
جداگانه اینجانب در پرونده سیلوانیا
تکنیکال سیستمز، اینکورپوریتد و
جمهوری اسلامی ایران، حکم شماره
۱-۶۴-۱۸۰ (۲۷ ژوئن ۱۹۸۵/۶ تیر ماه
۱۳۶۴)